

2010 m. pagrindinio ugdymo pasiekimų patikrinimo užduotis

Праверачныя заданні 2010 г. за курс асноўнай школы

GIMTOJI KALBA (BALTARUSIŲ)

БЕЛАРУСКАЯ МОВА

Rašinys
(Сачыненне)

3 чэрвеня 2010 г.

Час – 2 гадзіны

ТЛУМАЧЭННІ:

- Для чарнавіка і чыставіка выкарыстайце пазначаныя школьнай пячаткай аркушы. Не забудзьце запісаць сваё прозвішча і назву сачынення на першай старонцы. Ваша сачыненне павінна змясціцца на 1,5 старонкі фармата А4.
- Пішыце выразна, разборліва, ручкай сіняга колеру. Ужываць карэктар забараняецца.
- Пасля заканчэння працы аддайце настаўніку і чыставік, і чарнавік. Чарнавік не правяраецца.

Выбярыце адно з трох прапанаваных заданняў і выканайце яго:

А

Адзін з прыярытэтных напрамкаў дзейнасці ЮНЭСКА (Арганізацыі Аб'яднаных Нацый па пытаннях адукацыі, навукі і культуры) – захаванне культурнай разнастайнасці ў свеце. Неабходнай умовай для гэтага з'яўляецца ўзаемная цікавасць народаў адзін да аднаго, абавязковае захаванне сваёй і прыняцце другой культуры.

Ты жывеш у шматнацыянальнай краіне, дзе кожны народ ведае і шануе сваю спадчыну, імкнецца пазнаёміць з ёй прадстаўнікоў іншых культур. Раскажы, як у вашай школе шануюцца беларускія народныя традыцыі і на якое са святаў, што праводзяцца ў тваёй школе, ты хацеў бы запрасіць людзей другіх нацыянальнасцей.

Жанр – газетны артыкул

Адрасат – твае ровеснікі з іншых школ

Мэта – расказаць пра свята так, каб прадстаўнікі другіх нацыянальнасцей зразумелі адметнасць і прыгажосць беларускай народнай творчасці

Б

Самае частае і добрае пажаданне, з якім чалавек звяртаецца да чалавека – пажаданне шчасця. Але што такое шчасце? Адказ на гэта пытанне людзі не пераставалі шукаць ніколі. Многія вядомыя асобы спрабавалі сфармуляваць сваё разуменне шчасця, безумоўна, зыходзячы са свайго светапогляду, жыццёвага вопыту... Напрыклад, англійскі філосаф Фрэнсіс Бэкан лічыў, што “цешыцца шчасцем – вялікая даброта, мець магчымасць даваць яго іншым – яшчэ большая”. А вялікі аўстрыйскі кампазітар Вольфганг Амадэй Моцарт раіў: ”Помніце кожнае імгненне, кожны дзень жыцця – мо гэта і ёсць... сапраўднае шчасце”. Відаць, у кожнага чалавека можа быць свой адказ на гэтае пытанне. Як бы ты адказаў на яго?

Жанр – сачыненне-разважанне

Адрасат – грамадскасць

Мэта – аргументавана адказаць на пытанні “Што такое шчасце? Якога чалавека можна назваць шчаслівым?”

В

Магчыма, табе даводзілася чуць пра тое, што старэйшае пакаленне не можа зразумець маладых. Кожнае пакаленне слухае сваю музыку, глядзіць свае фільмы, танцуе свае танцы... І нярэдка гэта прыводзіць да непаразумення і канфліктаў, бессэнсоўнай “вайны” пакаленняў. У артыкуле для школьнай газеты выкажы свой погляд на гэтую праблему і прапануй магчымыя шляхі яе вырашэння.

Жанр – артыкул для школьнай газеты

Адрасат – вучні тваёй школы

Мэта – давесці да чытачоў думку, што розныя пакаленні павінны імкнуцца зразумець адзін аднаго, што ад гэтага ўсе толькі выйграюць.